

a Teresa lastele!“

vaadata. See erineb uuest etendusest ja see ongi tore.

Lydia Roos: Pipi oli minu esimene roll. Aasta siis oli 1981. Mäletan Pipi raamatut, aga ma ei mõelnud, et tahaks seda rolli mängida.

Katrin Karisma: Eelnev kokupuude oli vaid raamatu kaudu. Tol ajal oli ju raske nõukaeg. Midagi ei olnud.

Merit Männiste: Lapsepõlves vaatasin erinevaid kassette. Muidugi teadsin, kes on Pipi, aga nii sügavuti selle tegelaskujuga kokku puutuda oli väga põnev.

Meenutage kõige naljakamat ja ootamatumat juhtumit „Pipi Pikksuka“ laval?

Liina Saari: Üks stseen on varastega. Pipi läheb magama, enne kontrollib, kas ta kuldraha on portfellis, viskab jalad voodi ääre peale ja tulevad vargad! Muusikateatris on alati kindlad tekstid, mille peale reageerib dirigent ja teised. Mina aga vaatan ülles lakke ja mõtlen, milline tolmupilv seal on! Kas tõesti nii palju tolmu on Estonia teatris? Korraga kuulen, kuidas vargad ütlevad: „Lähme sisse või lähme välja? Mine sina, mine sina.“ See oli aga juba uus tekst. Nad ootasid minu märgusõna. Selle peale Pipi ütleb, et tulge sisse või minge välja, mina kedagi ei sunni. Unustasin ära, et olen teatris ja jäin neid kõrgeid lagesid vaatama.

Ingel Mikk: Kõige toredamad etendused olid siis, kui me käisime üle Eesti ringreisidel. Seal oli väga palju huvitavat publikut.

Vaike Kiik: Seda on raske meenutada. Neid oli nii palju. Kogu aeg juhtus midagi. Raske on midagi välja tuua.

Anu Kaal: Seda on kohe raske öelda. Aga ühe politseiniku lükkasin ma kogemata täitsa pikali. Läksin nii hasarti. (Naerab.)

Lydia Roos: Meil oli päris keefir laval. Mäletan, et keefir läks pudeliga nii kõrva äärde kui ka orkestrisse, pilli sisse (naerab). Ükskord pidin varaste eest ära joostes hüppama maja katuselt alla, aga lavamehed unustasid pehmenemise alla panna. See võib ühtepidi olla naljakas, aga oleks võinud väga kurvalt lõppeda. Hüppasin põrandale. Aga õnneks läks kõik hästi.

Katrin Karisma: Pipi etendus on üldse väga lõbus ja lustilik. Aga ükskord oli juhus, kui me tegime pannkooke. Laval olid Annika, Tom, Pipi ja röövlid, kes tulid varastama kuldraha. Mäng läks nii suureks, et Tõnu Kilgas kukkus orkestriauku. See oleks väga õnnetult võinud lõppeda, aga õnneks läks kõik hästi.

Merit Männiste: Ma ei saaks öelda, et see oli kõige naljakam, aga kõige meelde jäävam küll. Andsime külalissetendust Ugala teatris ja mulle kukkus raske kirstukaas pähe, nii et mulle tekkis pähe väike haav. Lava oli verd täis, aga mina kui Pipi pidin olema tugev ja etendust edasi andma. Enne teist etendust käisin traumapunktis õmbles. Kõik läks lõpuks siiski hästi. Pipi jäi ellu! (Naerab.)

Mis on Pipi Pikksuka fenomen? Miks ta on siiani nii populaarne?

Vaike Kiik: Ta on erakordne. Ta on südamlilik. Ta on julge. Kõik see, mis inimesi köidab ja mida neil väga vaja on. Arvan, et Pipi jääb!

Anu Kaal: Elurõõm!

Lydia Roos: Pipi on optimistlik ja ikkagi natuke teistsugune kui teised lapsed. Ega muidu normaalsed lapsed temaga suhtleks. Ta on teistsugune oma armsa maailmaga. Oma hädasid ei näita kellelegi. Kodus ta võib-olla nutab, aga ta on fantaasiarikas.

Katrin Karisma: Pipi Pikksuka fenomen oli tol ajal hoopis teine kui praegu. Siis ei olnud nii palju lastelavastusi ja Pipi oli laste iidol. Ta sai kõige hakama, oli väga lõbus ja südamlilik. Ta aitas kõiki lapsi. Usun, et südamlikkusele pööratakse uues lavastuses kahjuks vähem tähelepanu. Siin on Pipi rohkem röömurull. Aga igal lavastajal on õigus näha seda nii, nagu tema näeb. Mina usun, et Pipi oli teatud mõttes nagu ema Teresa lastele. Ta aitas kõiki lapsi. Nad said kõikidest muredest üle.

Merit Männiste: Pipi saab kõige hakkama. Ja loomulikult see positiivsus.

Astrid Lindgreni legendaarse lasteraamatu ainetel loodud muusikali dramatiseeris ja lavastas 2011. aastal Andres Dvinjaninov. Laulutekstid kirjutasid Enn Vetemaa ja Neeme Kuningas. Lavastuse kunstnik oli Riina Degtjarenko. Tänavu möödub 75 aastat „Pipi Pikksuka“ esimese raamatu ilmumisest Rootsisis 1945. aastal.

HINGELT EELKÕIGE MUUSIK: Muusika tiksub Mart Sanderil võtteplatsil alati peas. „Selle järgi määrän kaamera ja näitlejate rütmi ning hiljem montaaži tempo,“ ütleb ta.

Mart Sanderi film võitis Kanadas parima originaalmuusika auhinna

„Ürski võit ei ole ootamatu – iga filmitegija loodab ja palvetab, et see võit talle kukuks,“ räägib multitalent Mart Sander, kelle film „Kõhedad muinaslood“ pälvis Kanada filmifestivalil Canadian Cinematography Awards võidu parima originaalmuusika eest.

„Saad ühe võidu, minut aega oled eufoorias ning siis hakkad mõtlema... aga miks ainult ühe? Miks ma ei saanud ka parima stsenaariumi või parima režii võitu?“

Mart Sander ei olnud Kanadas ise kohal. „Mul pole oma filmidega praktiliselt mitte ühelgi festivalil õnnestunud käia. Ainult Haapsalus HÖFFil – see on üritus, mille nimel ma jätan kõik muu katki.“

Filmi Euroopa esilinastus toimub selle nädala lõpus Londoni filmifestivalil ja Marti läheb sinna. „Olen sel talvel Londoni filmiakadeemia vahetusüliõpilane (praegu õpib ta BFMis doktoriõppes – toim). Läbin seal stsenaristikakursust ning samal ajal saan ka osaleda festivalil,“ selgitab ta. Tema suureks imestuseks kandideerib film Londonis lausa viies kategoorias, sealhulgas ka parima võõrkeelse filmi omas.

„Teemegi siin võttegrupiga omavahel nalja, et kui „Tõde ja õigus“ ei pääsenud parima võõrkeelse filmi finaali, siis meie vaese mehe „Tõde ja õigus“ pääses,“ naerab Mart. „Meie ju filmisime ka Rocca al Mare vabaõhumuuseumis ärkamisaegset Eestit. Muidugi, Londoni filmifestival ei ole Oscar, aga nii väheste vahenditega, omast taskust, ilma ühegi toetuseta valminud filmi kohta käib küll.“ Muide, Mardi sõnul on „Kõhedad muinaslood“ 100 korda väiksema eelarvega kui „Tõde ja õigus“.

Muusikat kirjutas umbes nädala

Filmimuusika tegemisel on Mardi ütlust mööda kaks võimalust. „Kõige levinum on, et tehakse film ja hiljem antakse

„Mina olen selles mõttes vana kooli mees – kirjutan noodid ja ajan orkestri stuudiosse. See annab filmidele erilise rikkusehõngu,“ ütleb Mart Sander, et ta ei tee filmimuusikat arvutiga.

enam-vähem valmis materjal heliloojale – nüüd tee muusika, mis sobib pildiga,“ selgitab ta. Tavaliselt kasutavad režissöörid monteerimise juures asendusmuusikat, inglise keeles *temp*’i ehk *temporary soundtrack*’i.

Mardi sõnul on *temp* heliloojate õudusunenägu. „Režissöör on pannud stseenidele talle hetkel sobivana tunduva muusika, aga montaažis harjub ta sellega nii ära, et pärast öeldakse heliloojale – nüüd kirjuta täpselt samasugune muusika, aga et poleks sama!“ Seepärast on viimasel ajal filmidel ühesugune muusika, sest üks film *temp*’ib teist ja kolmas omakorda eelmist.

„Minu filmide puhul on teistmoodi. Kuna olen hingelt eelkõige muusik, võib mõni stseen või isegi terve film alguse saada ühest muusikalisest motiivist,“ sõnab Mart, et muusika tiksub tal võtteplatsil alati peas. „Selle järgi määrän kaamera ja näitlejate rütmi ning hiljem montaaži tempo.“

Tänapäeval kasutatakse suuresti sãmplimist ehk muusika pannakse kokku arvutis. „Mina olen selles mõttes vana kooli mees – kirjutan noodid ja ajan orkestri stuudiosse. See

annab filmidele erilise rikkusehõngu,“ tunnistab Mart.

Helilooja ega arranzööriana ei vaja ta abi, küll aga muusikuid. Filmile „Kõhedad muinaslood“ mängisid muusika sisse Härrasmeeste Ansambel ja muusikaakadeemia orkester. „Kahe päevaga saime kõik salvestatud. Muusika kokkumängu ja lõppmiksi tegin kodus, nagu ka kogu filmi montaaži,“ sõnab Mart.

„Kirjutasin muusikat vast nädalakese. Selles filmis on kokku umbes 15 minutit puhast muusikat,“ selgitab Mart, et muusika valmimisele ei läinud väga palju aega. Telesarja „Litsid“ tarbeks valmis puhast muusikat 45 minutit. Paras sümfonia!

„Kahjuks hinnatakse filmi- ja eriti sarjamuusikat Eestis vähe. Näiteks EFTA-l („Litsid“ võitis aasta teleseriaali tiitli – toim) ei olnud seriaalimuusika kategooriat olemaski...“ vangutab Mart pead. „Mõeldakse, et üks tapeet kõik – las nad kääksutavad taustal, see pole märkimist väärt.“ Ta arvab, et filmi *score* ehk originaalmuusika on samal pulgal stsenaariumi ja operaatoritööga. **MERILYN NÄREP**